

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Karla Šimky a soudkyň Sylvie Šiškeové a Evy Šonkové v právní věci žalobce: **Děti země – Klub za udržitelnou dopravu**, se sídlem Körnerova 219/2, Brno, zast. JUDr. Petrou Humlíčkovou, Ph.D., advokátkou se sídlem Vodičkova 704/36, Praha 1, proti žalovanému: **Krajský úřad Zlínského kraje**, se sídlem třída Tomáše Bati 21, Zlín, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 3. 2024, č. j. KUZL 26398/2024, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 1. 7. 2024, č. j. 31 A 31/2024-54,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se z a m í t á**.
- II. Žalobce **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Nejvyšší správní soud (NSS) se v tomto rozsudku zabývá výkladem § 2 odst. 2 věty první zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby strategicky významné infrastruktury (dále jako „liniový zákon“), podle něhož *lhůty pro podání žalob proti rozhodnutím vydaným v řízeních podle § 1 se zkracují na polovinu; to neplatí, jde-li o řízení podle stavebního zákona*. Konkrétně, zda se citované ustanovení vztahuje i na řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu, podle něhož žalobce není účastníkem řízení o vydání stavebního povolení vedeného v působnosti liniového zákona.

[2] Žalovaný rozhodnutím označeným v záhlaví zamítl odvolání žalobce a potvrdil usnesení Městského úřadu Holešov ze dne 21. 9. 2023, podle něhož žalobce

není účastníkem řízení o vydání stavebního povolení pro stavbu devíti stavebních objektů souvisejících se stavbou dálnice D49, Hulín – Fryšták, vedeného pod sp. zn. 3869/2023.

[3] Proti rozhodnutí žalovaného se žalobce bránil u Krajského soudu v Brně, který žalobu pro opožděnost odmítl. Krajský soud poukázal na tvrzení žalobce, že městský úřad zveřejnil dne 23. 8. 2023 na úřední desce veřejnou vyhláškou oznámení o zahájení stavebního řízení, na něž se vztahuje liniový zákon, a současně na to, že žalobci bylo rozhodnutí žalovaného doručeno dne 18. 3. 2024. Dále připomněl, že liniový zákon zkracuje dvouměsíční lhůtu pro podání žaloby podle § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále „s. ř. s.“), na polovinu. Podle krajského soudu se zkrácení lhůty uplatní nejen v případě, že je žalobou napadeno rozhodnutí, kterým se řízení podle liniového zákona končí, ale i v případě rozhodnutí o účastenství. Ustanovení § 2 odst. 2 liniového zákona totiž stanoví zkrácenou lhůtu obecně pro podání žaloby proti všem rozhodnutím vydaným v řízeních podle § 1 tohoto zákona. To odpovídá rovněž účelu liniového zákona, kterým je urychlení výstavby strategicky významné infrastruktury mj. zkrácením lhůty pro podání žaloby a stanovením lhůty pro rozhodnutí soudu o žalobě. Nedávalo by smysl z těchto pravidel vylučovat některá z rozhodnutí vydaných v těchto řízeních. Rozhodnutí žalovaného bylo žalobci doručeno dne 18. 3. 2024, lhůta pro podání žaloby uplynula dne 18. 4. 2024 a žaloba ze dne 20. 5. 2024 byla opožděná.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[4] Žalobce (dále „stěžovatel“) v kasační stížnosti uplatnil důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), d) a e) s. ř. s. Nečiní sporným, že stavební řízení probíhá podle liniového zákona a že žalobu podal dne 20. 5. 2024. Zdůrazňuje však, že se jedná o procesní spor o jeho účasti ve stavebním řízení, nikoli o věcný spor o zákonnosti stavebního povolení. Krajský soud pochybil, pokud se nezabýval jeho argumentací o včasnosti žaloby uplatněnou v doplnění žaloby ze dne 30. 5. 2024. Také nesprávně interpretoval účel liniového zákona, jímž není rozhodování o procesních otázkách. Rovněž zdůrazňuje, že stavební řízení probíhalo podle zákona č. 183/2006 Sb., stavební zákon (dále též „původní stavební zákon“), nikoli podle zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon (dále též „nový stavební zákon“), a skončilo pravomocně před 31. 12. 2023.

[5] Stěžovatel dále cituje závěry rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 30. 4. 2024, č. j. 10 A 64/2022-86, podle něhož se liniový zákon netýká procesních sporů o účasti v řízení. Odvolává se také na rozsudek ze dne 26. 2. 2020, č. j. 14 A 174/2019-68, v němž městský soud vyslovil, že usnesení o účastenství nelze považovat za rozhodnutí ve smyslu § 1 odst. 1 liniového zákona, a jemu předcházející usnesení NSS ze dne 4. 10. 2019, č. j. Nad 171/2019-52. Stěžovatel připomíná také závěry rozsudku NSS ze dne 20. 4. 2016, č. j. 4 As 284/2015-105. Podle stěžovatele lze všechny uvedené rozsudky vztáhnout i na nyní posuzovanou věc. Z hlediska aplikace liniového zákona je tedy třeba rozlišovat stránku věcnou a procesní, na kterou tento zákon nedopadá. Navíc nelze na délku lhůty pro podání žaloby použít ani nový stavební zákon s účinností od 1. 1. 2024, neboť stavební řízení podle něj neprobíhalo. Správní orgány nerozhodovaly o účasti stěžovatele podle liniového zákona.

pokračování

[6] Závěrem stěžovatel upozornil, že Krajský soud v Ostravě nerozhoduje v zákonné lhůtě 90 dní, a nenaplní tak účel liniového zákona, k čemuž uvedl seznam konkrétních řízení. Nelze si tak představit, že by Krajský soud v Ostravě zvládl v dané lhůtě rozhodovat i o procesních otázkách.

[7] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že mu nepřísluší zaujímat stanovisko k závěru soudu o odmítnutí žaloby. Ve zbytku odkázal na své vyjádření k žalobě.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[8] Kasační stížnost je přípustná a projednatelná, není však důvodná.

[9] NSS v této věci vychází ze závěrů vyslovených v souběžně rozhodované věci, tedy z rozsudku ze dne 20. 9. 2024, č. j. 7 As 122/2024-30, na který v podrobnostech odkazuje. Posuzovaná právní otázka i rozhodné skutkové okolnosti obou věcí jsou shodné.

[10] Ačkoli stěžovatel v kasační stížnosti výslovně namítá nesprávné posouzení právní otázky krajským soudem ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., napadá nezákonnost usnesení, kterým krajský soud odmítl jeho žalobu. V úvahu proto přichází pouze kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Ve vztahu k důvodům podle písm. a) až d) téhož ustanovení je totiž důvodem speciálním. Je-li tedy dán důvod podle písm. e), je rozhodnutí o odmítnutí návrhu nezákonné i tehdy, posoudil-li v něm soud nesprávně právní otázku ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., bylo-li řízení u krajského soudu zmatečné ve smyslu § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. nebo je-li usnesení krajského soudu nepřezkoumatelné ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

[11] V posuzované věci krajský soud žalobu odmítl podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. pro opožděnost. Dospěl k závěru, že lhůta pro podání žaloby proti rozhodnutí žalovaného činila v důsledku § 2 odst. 2 liniového zákona jeden měsíc. Předmětem posouzení je tedy otázka, zda krajský soud pochybil, pokud užil toto ustanovení v řízení o žalobě proti rozhodnutí o (ne)účasti stěžovatele ve stavebním řízení, které probíhá v režimu liniového zákona. Naopak námitky směřující do merita věci, tedy především, zda stěžovateli náleží status účastníka v daném stavebním řízení, nejsou přípustné. Krajský soud se totiž předmětem žaloby nezabýval a odmítl ji jako opožděnou (usnesení rozšířeného senátu ze dne 16. 12. 2008, č. j. 8 Aps 6/2007-247, č. 1773/2009 Sb. NSS, a rozsudek NSS ze dne 15. 6. 2023, č. j. 2 As 108/2022-31).

[12] Stěžovatel mimo jiné namítá, že je napadené usnesení nepřezkoumatelné, neboť se krajský soud nevypořádal s jeho argumentací v doplnění žaloby ze dne 30. 5. 2024. V něm se stěžovatel vyjádřil ke lhůtě pro podání žaloby a odkázal na závěry rozsudku městského soudu č. j. 10 A 64/2022-86. Krajský soud se k tomuto odkazu skutečně nevyjádřil ani se výslovně nevymezil vůči argumentaci městského soudu, kterou stěžovatel citoval. To však nezakládá nepřezkoumatelnost napadeného usnesení. Podstatné je, že krajský soud jasně a srozumitelně předestřel důvody, pro které považoval žalobu za opožděnou. Podle krajského soudu liniový zákon nerozlišuje procesní a meritorní

rozhodnutí a stanoví zkrácenou lhůtu obecně pro podání žaloby proti všem rozhodnutím vydaným v řízeních podle § 1 liniového zákona. Tento závěr krajský soud podpořil poukazem na účel liniového zákona. Tím se implicitně vymezil proti názoru městského soudu v rozsudku č. j. 10 A 64/2022-86, který naopak založil hodnocení včasnosti žaloby na tom, zda je podstatou žalobou napadeného rozhodnutí procesní, či meritorní otázka. Ačkoli se tedy krajský soud mohl otázkou včasnosti žaloby zabývat s ohledem na stěžovatelovo podání ze dne 30. 5. 2024 podrobněji, nezakládá jím zvolený způsob odůvodnění nepřezkoumatelnost napadeného usnesení.

[13] Dále se NSS zabýval rozhodnou právní úpravou, neboť stěžovatel v kasační stížnosti zdůrazňuje, že stavební řízení probíhalo podle původního stavebního zákona, nikoli podle nového stavebního zákona.

[14] Podle § 306 odst. 1 nového stavebního zákona, účinného od 1. 1. 2024, lze žalobu proti rozhodnutí stavebního úřadu, s výjimkou rozhodnutí o přestupku, podat do jednoho měsíce poté, kdy bylo rozhodnutí žalobci oznámeno. Krajský soud však podle citované právní úpravy nepostupoval. Závěr o opožděnosti žaloby nezaložil na aplikaci nového stavebního zákona ve znění účinném od 1. 1. 2024, ale na základě liniového zákona ve znění účinném od 1. 1. 2024 ve spojení s § 72 odst. 1 s. ř. s. Nový stavební zákon tedy krajský soud sice zmínil, avšak pouze při výkladu dovětky „*to neplatí, jde-li o řízení podle stavebního zákona*“, který je obsažen v první větě § 2 odst. 2 liniového zákona za středníkem. V rámci této úvahy krajský soud aplikaci nového stavebního zákona výslovně vyloučil.

[15] Postupu krajského soudu nelze nic vytknout, neboť podle přechodného ustanovení v § 331 nového stavebního zákona se soudní řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona (1. 1. 2024, viz bod 420. zákona č. 152/2023 Sb.) dokončí podle dosavadních právních předpisů. *A contrario* tak dopadá na soudní řízení zahájená po dni nabytí účinnosti zákona nová právní úprava se speciální lhůtou pro podání žaloby v délce jednoho měsíce. V posuzované věci bylo soudní řízení zahájeno podáním žaloby dne 20. 5. 2024, tedy po datu účinnosti nové právní úpravy stavebního zákona. Jestliže krajský soud aplikoval § 2 odst. 2 liniového zákona ve znění účinném od 1. 1. 2024, logicky se v této souvislosti zabýval i tím, jaká lhůta má být vlastně zkrácena na polovinu. Zda ta, která je upravena v § 72 odst. 1 s. ř. s., či v § 306 odst. 1 nového stavebního zákona.

[16] Podle NSS dospěl krajský soud ke správnému závěru, že řízeními, na něž vylučující dovětek „*to neplatí, jde-li o řízení podle stavebního zákona*“ dopadá, jsou řízení podle nového stavebního zákona. Dovětek byl totiž do § 2 odst. 2 liniového zákona vložen novelou provedenou zákonem č. 284/2021 Sb., kterým se mění některé zákony právě v souvislosti s přijetím nového stavebního zákona. Také důvodová zpráva k uvedenému doprovodnému zákonu ve vztahu ke změnám provedeným v liniovém zákoně uvádí, že jde o „*legislativně-technické změny související se změnou terminologie, zjednodušením procesů při povolování staveb a integrací procesů v novém stavebním zákoně*“.

[17] Z hlediska rozhodné právní úpravy zbývá posoudit, jaké znění liniového zákona se použije na projednávanou věc. Byť to krajský soud výslovně neuvedl, zjevně pracoval se zněním účinným od 1. 1. 2024, což je zřejmé právě z toho, že se zabýval významem

pokračování

dovětku „to neplatí, jde-li o řízení podle stavebního zákona“. Ten byl totiž do liniového zákona vložen s účinností od 1. 1. 2024.

[18] S účinností od 1. 1. 2024 byla ustanovení liniového zákona, která jsou relevantní pro projednávanou věc (§ 2 odst. 2 a § 1), změněna postupně dvěma samostatnými novelami. Jedná se o zákon č. 465/2023 Sb. a zákon č. 284/2021 Sb. Podle přechodného ustanovení v čl. II bodu 2 zákona č. 465/2023 Sb. platí, že *řízení a jiné postupy zahájené přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se dokončí a práva a povinnosti s nimi související se posoudí podle právních předpisů účinných přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona*; v případě zákona č. 284/2021 Sb. se naopak v souladu s čl. LXXIX bodu 1 *řízení a jiné postupy zahájené přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona dokončí a práva a povinnosti s nimi související se posoudí podle právních předpisů účinných ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona* (důraz přidán). V případě obou novel tedy přechodná ustanovení považují za rozhodný okamžik z hlediska aplikace příslušné právní úpravy datum zahájení řízení.

[19] V posuzované věci bylo stavební řízení zahájeno dne 28. 7. 2023 žádostí stavebníka o vydání stavebního povolení. Městský úřad oznámil zahájení řízení dne 23. 8. 2023 veřejnou vyhláškou, v níž uvedl, že se na řízení vztahuje liniový zákon. Podáním ze dne 18. 9. 2023 oznámil stěžovatel městskému úřadu, že se přihlašuje do řízení podle zákona č. 100/2001 Sb. Usnesením ze dne 21. 9. 2023 rozhodl městský úřad o tom, že stěžovatel není účastníkem řízení. Odvolání stěžovatele zamítl žalovaný rozhodnutím ze dne 15. 3. 2024, které bylo stěžovateli doručeno dne 18. 3. 2024. Žalobu podal u krajského soudu dne 20. 5. 2024. Správní řízení tak byla zahájena před nabytím účinnosti novelizujících zákonů, řízení o žalobě až poté (§ 32 s. ř. s.).

[20] Výkladem výše citovaného přechodného ustanovení k zákonu č. 465/2023 Sb. se NSS zabýval v usnesení ze dne 26. 6. 2024, č. j. 8 As 96/2024-96 v souvislosti s aplikací § 2 odst. 8 liniového zákona. Zkoumal, zda lze čl. II bod 2 novelizujícího zákona vykládat tak, že „řízení zahájené přede dnem nabytí účinnosti“ v sobě zahrnuje jak řízení správní, tak i na ně navazující řízení soudní. Především na základě systematiky liniového zákona, která rozlišuje řízení před správními orgány a soudy, dospěl k závěru, že zákonodárce nezahrnul v přechodném ustanovení pod pojem „řízení“ navazující soudní řízení. Přechodné ustanovení se tedy aplikuje samostatně na správní i soudní řízení. Závěry osmého senátu lze vztáhnout i na nyní posuzovanou věc. Pro volbu rozhodné právní úpravy je tak podstatné, kdy bylo zahájeno řízení před krajským soudem, nikoli před stavebním úřadem. Jelikož soudní řízení bylo v posuzované věci zahájeno po nabytí účinnosti obou novel, vycházel krajský soud správně z § 2 odst. 2 věty první liniového zákona ve znění účinném od 1. 1. 2024.

[21] Podle ní platí, že *lhůty pro podání žalob proti rozhodnutím vydaným v řízeních podle § 1 se zkracují na polovinu; to neplatí, jde-li o řízení podle stavebního zákona*. Ustanovení § 1 odst. 1 liniového zákona pak ve znění účinném od 1. 1. 2024 stanoví, že *tento zákon zpracovává příslušné předpisy Evropské unie²⁴⁾ a upravuje postupy při přípravě a povolování staveb dopravní, vodní, energetické a těžební infrastruktury, infrastruktury pro ukládání oxidu uhličitého, a infrastruktury elektronických komunikací a strategických investičních staveb, při získávání práv k pozemkům a stavbám potřebných pro uskutečnění uvedených staveb a uvádění těchto staveb do užívání s cílem urychlit jejich majetkoprávní přípravu, povolování a následný*

soudní přezkum správních rozhodnutí v souvislosti s těmito stavbami. Tento zákon dále upravuje v návaznosti na přímo použitelný předpis Evropské unie¹⁰⁾ výkon státní správy a postup při povolování projektů společného zájmu.

[22] Stěžovatel v kasační stížnosti dovozuje, že v jeho případě nebylo možné aplikovat zkrácení lhůty pro podání žaloby podle § 2 odst. 2 věty první liniového zákona, neboť žalobou napadené rozhodnutí se týkalo procesní otázky. Uvedené ustanovení liniového zákona lze podle něj aplikovat jen v případě žalob proti „věcným“ rozhodnutím, která se přímo týkají postupů uvedených v § 1 odst. 1 zákona. Stěžovatel vycházel z rozhodnutí správních soudů, která citoval.

[23] Stěžovatelem označené rozsudky městského soudu (výše pod bodem [5]) skutečně z hlediska aplikace § 2 odst. 2 věty první liniového zákona rozlišují mezi rozhodnutími o otázkách procesních (jako je např. účastenství) a meritorních (o právech a povinnostech účastníků řízení souvisejících se samotnou urychlenou výstavbou). Oba rozsudky městského soudu v tomto ohledu vycházejí z rozsudku NSS č. j. 4 As 284/2015-105, na který poukazuje i stěžovatel. V označené věci žalovaný zamítl jako nepřípustné odvolání žalobce proti rozhodnutí o vyvlastnění. Krajský soud následně odmítl žalobu pro opožděnost, neboť se podle něj na její podání vztahovalo zkrácení lhůty podle liniového zákona. NSS citovaným rozsudkem zrušil usnesení krajského soudu a vrátil mu věc k dalšímu řízení. Vycházel z toho, že rozhodující je povaha napadeného rozhodnutí, neboť na polovinu zkrácená dvouměsíční lhůta pro podání žaloby se týká pouze žalob směřujících proti rozhodnutím vydaným v postupech (řízení) v souvislosti s urychlením výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury. V tam posuzované věci dospěl k závěru, že „v řízení nebyly předmětem posouzení práva a povinnosti účastníků řízení související s vyvlastněním, nebyl v něm aplikován zákon o vyvlastnění ani jakékoli jiné předpisy související s výstavbou infrastruktury, jednalo se o posouzení výlučně procesní otázky přípustnosti podaného odvolání, proto se nejednalo o postup v souvislosti s urychlením výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury ve smyslu § 1 odst. 1 zákona o urychlení výstavby“.

[24] Stěžovatel i městský soud však pomíjí, že NSS vyslovil citovaný závěr na podkladě zcela odlišného znění liniového zákona, zejména § 1 odst. 1, který vymezuje řízení, z nichž vzešlá rozhodnutí lze napadnout ve zkrácené žalobní lhůtě. Podle tehdy účinného znění definoval § 1 odst. 1 tato řízení následujícím způsobem: *Tento zákon upravuje postup v souvislosti s urychlením výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury.* V takové podobě však citované ustanovení platilo v zásadě pouze do 31. 12. 2017 (zákonem č. 194/2017 Sb. byla na konci textu doplněna slova „a infrastruktury elektronických komunikací“). S účinností od 1. 1. 2018 bylo v rámci novelizace provedené zákonem č. 225/2017 Sb. nahrazeno textem: *Tento zákon upravuje postupy při přípravě, umístování a povolování staveb dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací a uvádění těchto staveb do užívání s cílem urychlit jejich majetkoprávní přípravu, umístování, povolování a povolování jejich užívání, jakož i vydávání podmiňujících podkladových správních rozhodnutí, a urychlení následného soudního přezkumu všech správních rozhodnutí v souvislosti s těmito stavbami. Tento zákon dále upravuje v návaznosti na přímo použitelný předpis Evropské unie¹⁰⁾ výkon státní správy a postup při povolování projektů společného zájmu (důraz přidán).* Další novelou došlo s účinností

pokračování

od 31. 8. 2018 k rozšíření rozsahu § 1 odst. 1 liniového zákona o získávání práv k pozemkům a stavbám potřebných pro uskutečnění uvedených staveb (zákonem č. 169/2018 Sb.). Zákony č. 465/2023 Sb. a č. 284/2021 Sb. rozšířily rozsah ustanovení ještě o těžební infrastrukturu, infrastrukturu pro ukládání oxidu uhličitého a strategické investiční stavby a současně došlo ke sladění jeho terminologie s novým stavebním zákonem a k reformulaci cíle zákona zahrnující vynechání slova „všech“ v pasáži o urychlení soudního přezkumu. Cíl zákona je tak nyní vyjádřen slovy *urychlit následný soudní přezkum správních rozhodnutí v souvislosti s těmito stavbami*. Z rekapitulace novelizací § 1 odst. 1 liniového zákona plyne, že zákonodárce v posledních letech významně rozšířil okruh právních vztahů, na něž liniový zákon dopadá. V důsledku těchto změn byl zásadně překonán právní stav, který byl rozhodný pro věc sp. zn. 4 As 284/2015, a proto již nelze pro účely aplikace § 2 odst. 2 liniového zákona bez dalšího přebírat rozlišování rozhodnutí na procesní a meritorní.

[25] Ustanovení § 2 odst. 2 liniového zákona se vztahuje na *podání žalob proti rozhodnutím vydaným v řízeních podle § 1* v aktuálním znění, a vymezuje rozsah právních vztahů, na něž dopadá liniový zákon, pouze jako *postupy v souvislosti s urychlením výstavby specifikovaných staveb, ale prostřednictvím výslovně definovaného cíle urychlit majetkoprávní přípravu, povolování a následný soudní přezkum správních rozhodnutí v souvislosti s těmito stavbami* zahrnuje do své působnosti všechna řízení související se specifikovanými stavbami. Aktuální znění liniového zákona tedy již neposkytuje oporu pro to, aby byla z hlediska soudního přezkumu rozlišována procesní a meritorní rozhodnutí. Takový výklad by byl naopak v rozporu s jeho jazykovým vyjádřením.

[26] Tomuto závěru ostatně odpovídá rovněž záměr zákonodárce, který lze obecně dovozovat především z důvodové zprávy, parlamentních rozprav a historického kontextu přijetí zákona (usnesení rozšířeného senátu ze dne 11. 11. 2021, č. j. 4 Ao 3/2021-117, č. 4278/2022 Sb. NSS). Jak již bylo výše uvedeno, k doplnění dovětku o cíli právní úpravy zahrnujícím rovněž urychlení soudního přezkumu všech správních rozhodnutí vydaných v souvislosti s vymezenými stavbami do § 1 odst. 1 liniového zákona došlo zákonem č. 225/2017 Sb. Bližší informace k pozadí novelizace zákona lze nalézt v dokumentu *Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace podle obecných zásad (RIA)*, konkrétně v části *Hodnocení dopadů regulace (RIA) k novele zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury, ve znění pozdějších předpisů*. Návrh za svůj cíl stanovuje také „výrazné snížení trvání jednotlivých povolenacích procesů u projektů energetické infrastruktury, se zajištěním účasti veřejnosti dle evropských požadavků“ a jako způsob řešení krom nulové varianty navrhuje:

- stanovit rozsah řízení, na která bude dopadat zákon č. 416/2009 Sb. Mělo by se jednat o veškerá řízení, která přímo či nepřímo souvisí s výstavbou energetické infrastruktury a jejím uváděním do provozu – zejména územní a stavební řízení a jejich ekvivalenty, různá další dílčí složková povolení dle zvláštních právních předpisů (např. dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny)
- zpřesnit dosavadní znění zákona a deklarovat původní úmysl zákonodárce, aby se zkrácené lhůty pro podání žalob proti správním rozhodnutím vydaným v řízeních vedených v souvislosti s energetickou infrastrukturou uplatnily vždy bez dalšího“ (podtrženo soudem).

[27] Ačkoli byl dokument *Hodnocení dopadů regulace* zpracován jako analýza pouze pro stavby energetické infrastruktury, lze z výsledné novelizace liniového zákona usuzovat na to, že úmyslem zákonodárce bylo upravit znění § 1 odst. 1 liniového zákona ve smyslu uvedeného. Zákonodárce tento úmysl vyjádřil tím, že spojil cíl zákona také právě s urychlením následného soudního přezkumu *všech správních rozhodnutí v souvislosti s těmito stavbami*, tedy *en bloc* v přímé i nepřímé souvislosti bez jakéhokoli rozlišení.

[28] NSS souhlasí s krajským soudem, že takový výklad odpovídá rovněž účelu liniového zákona. Důvodová zpráva k původnímu znění liniového zákona jej definovala tak, že „*veřejný zájem spočívá nejen na výstavbě veřejně prospěšné vybrané infrastruktury, ale ve veřejném zájmu je i urychlení její realizace a zabránění případnému zbytečnému či dokonce záměrnému prodlužování přípravy její výstavby, které zvyšuje i nároky na veřejné rozpočty. Účelem návrhu zákona je umožnit v této souvislosti zjednodušení a urychlení jednání o majetkoprávním vypořádání s vlastníky nemovitostí dotčených výstavbou, jakož i racionalizací příslušných správních řízení, při maximálním zachování oprávněných zájmů vlastníků dotčených nemovitostí i třetích osob.*“ Účelem přísnějších pravidel liniového zákona je tak veřejný zájem na urychlení přípravy a realizace infrastrukturní výstavby. Je zřejmé, že tento veřejný zájem může být dotčen v konečném důsledku stejně dobře rozhodnutím meritorního, jakož i procesního charakteru. Rozhodnutí o procesní otázce není samoučelné, ale vždy nějakým způsobem souvisí s rozhodnutím ve věci a může na něj mít zásadní vliv. Například může odlišný náhled správního soudu na procesní otázku vést ke znovuotevření merita věci, a tedy i ke zrušení již dříve pravomocného rozhodnutí. Ve shodě s krajským soudem lze uzavřít, že z hlediska popsaného účelu zákona naopak nedává smysl, aby byla z pravidla týkajícího se zkrácení lhůty podle § 2 odst. 2 liniového zákona (a především navazujícího zrychleného soudního přezkumu) některá rozhodnutí související se stavbami vyjmenovanými v § 1 odst. 1 zákona vyloučena.

[29] Pro úplnost NSS dodává, že zkrácení lhůty pro podání žaloby obstálo i v testu ústavnosti. Ústavní soud odmítl jako zjevně neopodstatněné návrhy na zrušení dotčeného ustanovení liniového zákona i samotné ústavní stížnosti proti rozhodnutím, v nichž obecné soudy vyhodnotily žaloby jako opožděné právě kvůli zkrácení lhůty podle liniového zákona v usneseních ze dne 19. 12. 2017, sp. zn. III. ÚS 3262/17, ze dne 24. 5. 2022, sp. zn. II. ÚS 1895/20, či ze dne 13. 2. 2024, sp. zn. III. ÚS 3224/23.

[30] Nelze rovněž přisvědčit úvaze stěžovatele o souvztažnosti mezi lhůtou pro podání žaloby a pravidly místní příslušnosti soudu.

[31] Podle § 7 odst. 2 s. ř. s. *nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak, je k řízení místně příslušný soud, v jehož obvodu je sídlo správního orgánu, který ve věci vydal rozhodnutí v prvním stupni nebo jinak zasáhl do práv toho, kdo se u soudu domáhá ochrany. Má-li tento správní orgán sídlo mimo obvod své působnosti, platí, že má sídlo v obvodu své působnosti.*

[32] Podle § 7 odst. 4 s. ř. s. ve znění do 31. 12. 2023 platilo, že *k řízení o žalobě proti rozhodnutí, kterým se umísťuje nebo povoluje stavba dopravní infrastruktury podle § 1 odst. 2 písm. a) nebo b) zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury, ve znění pozdějších předpisů, je příslušný Krajský soud v Ostravě. O těchto žalobách vede řízení specializovaný senát.*

pokračování

[33] Podle téhož ustanovení ve znění od 1. 1. 2024 pak platí, že *ve věcech, ve kterých rozhodl nebo měl rozhodnout v prvním stupni Dopravní a energetický stavební úřad, je k řízení příslušný Krajský soud v Ostravě. O těchto žalobách vede řízení specializovaný senát.*

[34] Na rozdíl od § 7 odst. 4 s. ř. s. však § 2 odst. 2 liniového zákona dopadá díky odkazu na celý § 1 odst. 1 téhož zákona na jinou množinu vztahů, než tomu je tomu u citovaného pravidla pro místní příslušnost. To se do 31. 12. 2023 týkalo pouze rozhodnutí, kterým se umísťuje nebo povoluje stavba dopravní infrastruktury podle § 1 odst. 2 písm. a) nebo b) liniového zákona a od 1. 1. 2024 není místní příslušnost Krajského soudu v Ostravě určena povahou rozhodnutí, nýbrž orgánem, který vydal (měl vydat) rozhodnutí v prvním stupni. Ačkoliv tedy zkrácení lhůty dopadá i na žaloby proti rozhodnutím o procesních otázkách, neznamená to automaticky, že je u těchto žalob současně dána místní příslušnost Krajského soudu v Ostravě. Výlučnou místní příslušnost tohoto soudu spojuje § 7 odst. 4 s. ř. s. s jinými skutečnostmi než § 2 odst. 2 ve spojení s § 1 odst. 1 liniového zákona (usnesení NSS ze dne 4. 10. 2019, č. j. Nad 171/2019-52).

IV. Závěr a náklady řízení

[35] NSS ze všech shora uvedených důvodů kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl podle § 110 odst. 1 věty poslední s. ř. s.

[36] Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 věty první ve spojení s § 120 s. ř. s. Neúspěšný stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému žalovanému nevznikly náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. září 2024

Karel Šimka
předseda
senátu